

2º INFORME SOBRE A ATENCIÓN OFRECIDA DURANTE A SITUACIÓN DE ALARMA POR CORONAVIRUS DENDE SAÚDE MENTAL FEAFES GALICIA (16 abril - 30 de abril 2020)

1. Medidas tomadas polas asociacións federadas en Saúde Mental FEAFES Galicia e polas delegacións nas catro provincias

Tralo Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, polo que se declara o estado de alarma para a xestión da situación de crise sanitaria ocasionada polo COVID-19, as recomendación e indicacións feitas dende a Consellería de Sanidade, a Consellería de Política Social e o Goberno Central, decídese pechar tódolos servizos de xeito presencial: Centros de Rehabilitación Psicosocial e Laboral e demais programas e proxectos das asociacións. Tan so os **pisos protexidos e residencias seguen abertos e con servizos, con todas as restricións impostas por as autoridades sanitarias**. A situación é moi complexa e a **prolongación do confinamento segue a causar mella nas persoas e nas familias**. A labor sostida dos traballadores e traballadoras das entidades mantense na mesma intensidade e preparándose para un novo escenario máis flexible.

Ante esta situación as entidades seguen a traballar cos seus axustes organizativos e as súas limitacións mantendo o esforzo para conter, mitigar e resolver as numerosas situacións de crise, que van en aumento. Seguen centrándose especialmente en catro eixos:

- **Atención telemática e a distancia** continuada coas persoas e as súas familias.
- **Acompañamentos, visitas e seguimentos presencias** para aqueles casos mais complexos e urxentes e para os que fora necesario.
- **Plan de atención nas residencias**, aplicando todos os protocolos e restricións ditadas por as autoridades sanitarias, estatais e autonómicas. Na actualidade vaise desenvolvendo o seu traballo coas limitación da situación e adoptando todas as medidas de prevención pautadas por as autoridades sanitarias.
- **Coordinación** cos servizos sociais e sanitarios dos seus territorios, concellos, axentes sociais, forzas e corpos de seguridade, e outras entidades sociais para a mellor atención e seguimento destas persoas, os casos máis graves ou as situacións mais complexas.

1.1. Atención prestada e accións desenvoltas polas asociacións federadas

Neste segundo período de reportes de información, amosamos una realidade que, cualitativamente, vai mudando: pasamos dunha fase de atención informativas, pautas e consellos para levar o confinamento da mellor maneira posible a outra na que, aínda mantendo a situación cunha certa estabilidade, empezan a darse síntomas de esgotamento e esgotamento tanto nas persoas usuarias como nas súas familias.

As chamadas e intervencións telefónicas e telemáticas, mais de **10.000** no caso das entidades, non son tan so chamadas curtas para controlar o estado da persoa a súa familia. Non soe ser unha intervención doada de facer e moito menos se falamos dunha crise grave.

Segue a aparecer darse **situacións ou incidencias de certa gravidade, máis complexas de atender ou resolver**. As incidencias atendidas elévanse a **79**. Mais do 30% débense a un agravamento importante da súa patoloxía co conseguinte risco para a saúde da propia persoa como a da súa familia. As mesmas puideron ser mitigadas e controladas por as intervencións dos profesionais. Repórtanse neste período 4 ingresos psiquiátricos. Outro 10% débense ao non poder ter acceso a súa medicación, o que tamén entraña un risco grave de destabilización e O resto cíñense a incidentes en saídas terapéuticas, quebra da convivencia familiar ou quebra dos medios de subsistencia familiar ou persoal.

No caso das atencións presenciais en domicilios chegaron a mais de **800**.

As accións que se desenvolven nestas visitas teñen que ver con determinadas situacións ou necesidades. Preto do **21%** débense a unha necesidade de supervisión directa a persoa ou a súa familia, que fai necesaria a presenza física do profesional. Tómanse as medias de protección recomendadas: distancia seguridade, guantes, mascarillas...

Un **21%** están motivadas por a entrega de alimentos, un **14%** por entrega de medicación e explicacións das pautas para administración da mesma, un **10%** motivadas por a necesidade dunha intervención psicolóxica directa . O resto debe a razóns coma a atención sanitaria básica de control de temperatura ou seguimentos , mediacións familiares ou xestións básicas.

É moi importante **volver resaltar o impacto diferenciado que toda esta complexa situación segue a ter no ámbito rural e nas entidades que traballan nel**.

En resumo as accións levadas a cabo foron:

- Información e asesoramento sobre o desenvolvemento do estado de alarma e todas as consecuencias derivadas do mesmo
- Visitas e seguimentos presenciais en domicilios
- Acompañamentos terapéuticos
- Apoio e acompañamento social e xestións: compras, médico, servicos sociais, alimentación, farmacia, tramitacións...
- Seguimento constante de cada persoa e intervención se é necesario
- Seguimento de persoas usuarias a través dos familiares que conviven con elas.
- Apoio psicolóxico as persoas usuarias
- Apoio psicolóxico aos familiares
- Apoio e intervención en crisis
- Adherencia a tratamento, pautas na toma da medicación e cuestións sanitarias e farmacolóxicas
- Entrega de alimentos cociñados
- Rutinas e exercicios na casa. Psicoeducación e habilidades da vida diaria

- Oferta catálogo de actividades de ocio para facer na casa aos familiares e persoas usuarias
- Información e asesoramento laboral e social
- Coordinación cos dispositivos de saúde mental, servizos sociais, forzas e corpos de seguridade, outras entidades sociais e calquera outro recurso que sexa precisa mobilizar para a atención de calquera necesidade dos usuarios

Neste senso , a día **30 de abril**, os datos que podemos facilitar son os seguintes:

- **Atencións telemáticas de seguimento, apoio, e información** levadas a cabo (chamadas de teléfono, vídeo chamadas, ou semellantes): **10.051**
- **Visitas e seguimentos presenciais en domicilios e pisos protexidos:** **832**
- **Respostas a chamadas recibidas de persoas usuarias o familiares:** **799**
- **Acompañamentos:** Centro de saúde, USM, farmacia, xestións, compras, toma medicación, saídas terapéuticas...: **723**
- **Ingresos por motivos psiquiátricos:** **4**
- **Total de persoas atendidas:** **1.462**

1.2. Atención prestada e accións desenvoltas polas delegacións nas catro provincias

Dende Saúde Mental FEAFES Galicia, dada a situación de confinamento polo Coronavirus, priorízase ofrecer atención telefónica, vía e-mail e Skype e naqueles casos nos que sexa preciso e estea xustificada, tamén se contempla a atención presencial.

A continuación reflíctense os datos en relación a atención que ofreceron os profesionais das delegacións de Saúde mental FEAFES Galicia dende o 15 ao 30 de abril de 2020.

En total atendéronse a **785 persoas** en toda Galicia cas que se realizaron un total de **2.534 actuacións de diversa índole**. O maior nº de persoas atendidas realizouse na cidade de Vigo, seguida da Coruña, Lugo, Santiago e Ourense.

Do total de persoas atendidas un 47 % son mulleres e un 53% son homes.

Das persoas atendidas neste período e no período anterior **188 atopábanse traballando**.

En total desenvolvéronse **107 actuacións coas persoas contratadas** co obxecto de facer seguimento no posto de traballo, ofrecer información, orientación e asesoramento sobre diversas cuestións (medidas a adoptar sobre a situación, informar sobre os ERTES, procesos administrativos e sobre todo ofrecer apoio de cara a ter a estabilidade psicopatolóxica necesaria para manter o posto de traballo).

6 son contratos novos durante este período: realizándose 3 contratos novos de persoas que pertencen a delegación de A Coruña, 2 da delegación de Vigo e 1 en Santiago. Destes contratos 4 foron en empresa ordinaria e 2 en centros especiais de emprego.

Durante este período finalizaron ou causaron baixa no posto de traballo un total de 20 persoas, sendo 13 por ERTES da empresa.

A **atención ofrecida** as persoas atendidas na entidade divídense por áreas segundo a súa tipoloxía:

- **Na área de emprego** realizáronse un total de **974 actuacións**, respondendo consultas sobre temas laborais relacionadas cos ERTES e incertidume ante a situación do mercado laboral e o futuro da busca activa de emprego, orientando na toma de decisións sobre como afrontar a busca de emprego, enviando material e actividades para proseguir e como afrontar a busca activa de emprego no confinamento, infórmase de ofertas a aquelas persoas que valoran a inserción neste momento como unha oportunidade aínda que son os menos e como norma xeral non consideramos que este sexa o mellor momento para o acceso ao emprego para o noso colectivo, etc.
- **Na área de saúde** realizáronse **495 actuacións** onde se ofrece dende apoio emocional, atención psicolóxica, intervención en situación de crisis e ou descompensación psicopatolóxica, psicoeducación para explicar como manexar os cambios emocionais e posible sintomatoloxía activa da enfermidade ante esta situación, etc.
- **Na área de ocio e deportes** realizáronse en total **334 actuacións**, enviar actividades vía telemática as persoas co obxecto de ofrecerlles momentos de distensión e facilitar os momentos de confinamento.
- **Na área de información e asesoramento** realizáronse **311 actuacións** onde se prioriza informar, asesorara as persoas en relación a accións de emprego e formación, recursos e procedementos de saúde, familia, prestacións, etc. Destacar como información solicitada en maior grado, as consultas sobre se poden acudir ao psiquiatra a por o inxectable ou non, tema moi importante porque non tomar a medicación adecuadamente ten consecuencias moito máis graves; consultas sobre como actuar e manexar a ansiedade e angustia que esta situación provoca; temas familiares....etc.
- **Na área de atención social** realizáronse **289 actuacións**, onde se contemplan as accións de apoio a xestión de recursos, visitas a domicilio, tamén se ofrece apoio para realizar a compra as persoas que non o poden facer ou non teñen recursos, acompañamentos ao médico, psiquiatra...
- **Na área de seguimento no emprego de persoas que están traballando**, realizáronse **107 actuacións** onde se destacan consultas relacionadas cos ERTES, como afrontar o traballo nestes momentos do estado de alarma e as medidas a adoptar así como medidas de afrontamento e manexo do estrés.
- **Na área de asesoría xurídica** realizáronse **14 consultas** en total para resolver dúbidas do ámbito xurídico.
- En total recibimos **11 consultas de persoas non usuarias da entidade**.

2. Resumo de todos os datos facilitados polas entidades federadas e as delegacións nas catro provincias

Nº total de chamadas realizadas	12.585 (dende o 13 de marzo ata o 30 de abril: + de 26.000)
Nº total de chamadas atendidas	799
Nº visitas e seguimento presencias en domicilios e pisos protexidos	832 (dende o 13 de marzo ata o 30 de abril:+ de 2.400)
Nº Acompañamentos presenciais	723 (dende o 13 de marzo ao 30 de abril: + de 1.000)
Nº de incidencias atendidas	79
TOTAL PERSOAS ATENDIDAS neste período	2.247

3. Valoracións

Ao longo deste nova parido segue a percibirse un progresivo deterioro na situación dunha parte dos casos.

Os incidentes que poderíamos denominar como graves seguen a darse e cada vez o agravamento das patoloxías e mais intensa. Afortunadamente os ingresos psiquiátricos - 4 ingresos neste período- non aumentan de xeito exponencial.

O traballo de contención segue a dar os seus froitos, aínda que a situación e cada vez mais complexa e seguen saíndo novos problemas e atrancos. Esperamos que o alivio das medidas de confinamento en próximas fases, poida aliviar esta situación, aínda que sexa de xeito parcial.

Ademais o que segue sendo mais que previsible é un aumento de problemas emocionais (as intervencións psicolóxicas chegan ao 10%, incluíndo a familiares), e situacións que precisan atención de urxencia e hospitalización necesaria (que non sempre se consegue o se responde a esta necesidade do xeito adecuado). O confinamento non axuda á estabilidade da persoa con problemas psiquiátricos ou patoloxías previas, e a capacidade de acompañamento e sostén da familia, ou rede de apoio formal, xa está ao límite.

Entre todos e todas, **mais de 250 profesionais** seguen a traballar a reo para conter a situación, mitigala o previr situacións complexas que se están a dar. Agora toca prepararse para a nova situación dos próximos meses e o axuste a esa “nova normalidade”.

Agora e cando se ve e vota en falta a necesidade de mais e mellores recursos, recursos específicos en Saúde Mental, e como a inexistencia de programas, proxectos, centros, alternativas residenciais, programas comunitarios etc. etc. fan que as persoas que sofren estas patoloxías e dificultades se atopen, en situacións moi complexas, as veces dramáticas, como as que estamos a vivir: En un límite que o movemento asociativo sigue a traballar na actualidade.